

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

külső monostorutca 152 szám alatt.

Megjelenik a lap hetenként négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorát először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr o. é. a minden hirdetés után 30 kr helyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás!

A jövő october 1-én lapunk folyama új évnegyedbe menvén át, tisztelettel kérjük fel t. olvasóinkat előfizetéseik megtételére.

Előfizetési ár évnegyedre 3 ft o. é. egy hóra 1 ft

Az előfizetési pénzek bérmentve Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendők.

M.-Vasárhely, sept. 16-kán 1861.

(D) A polgári társadalomban fölmerülő borzadalmaknak csaknem minden nemei fenyegetik hazánkat.

- 1) A marhavész kiütött.
- 2) A gabona ára magasra hágott, hogy a közel éhséget gyaníttatja.
- 3) A nemzeteknél a kormány irányában nincs bizodalom.
- 4) A kormány nem bizik a nemzetekben.
- 5) A pénz agioja nagy idő óta ott áll, hogy a devalvatio korabeli pénzállást egy két százalékkal felülmúlja.

6) Az állam helyzete kúszált, a folyó szükségeket sem fedezheti. Annál kevésbbé bizhatik a nép, hogy ez államnak ily helyzetében gondja leendő előleges bevásárlásokkal könnyíteni a nép nyomorát. És mit tehet ily állam? segíthet-e? nem, mert:

7) Nincs hitel! Egy a nép nyomorának enyhítésére vett kölcsönre nézve mindig biztos kezesség a nép kicsiny vagyona és munka-ereje, mely az átélt nehéz idő után reproducalja a reá fordított vagyont. De hol van a hatalom, mely a politikai helyzet ez irtóztatos anomáliái közt kezesíteni képes legyen azon nép jövő szolgálatait, mely a jelenben politikailag nincs kielégítve.

8) Az erőszakkal egyesíteni kívánt birodalmat belső szakadás és külső mozgalmak fenyegetik. Mil-liokat költ az állam ingyen élő hivatalnokokra, míg a functioban levő bennszülötteket maga a kormányzás kívánja tehetetlenné tenni, azon elszántság miatt, melylyel azok ragaszkodnak azon törvényekhez, melyeket egyedül értenek, s melyeknek elveitől, szabályaitól eltérő törvények szerint igazgatnia, itélnie az alkotmányra régen fölesküdt polgárnak s bele-született hazafinak nem lehet, nem szabad. Ebből következhetik:

9) Az éhség s nyomor irtóztatos szempillantá-saiban a népnél az anarchiara hajlás oly administra-tio alatt, melyet az állam fegyveres ereje a jog alap-ján nem támogat, mely siklós pályáján csak tapo-gatozva cselekedhetik. Tán idegenekkel fognak ők akkor felváltatni, midőn a válság kitör? Száuná ak-kor az eléhezett nép azokat, kik tizenkét év alatt annyi mindenéből kiették? És a haza sem segíthet magán, mert az a haza, mely kormányzott, igazga-tott együtt a királylyal, az ős és legalis alakjában megint nem létezik, miután az országgyűlés szét van osztva a nélkül, hogy a legalis alapon ők egyedül helyettesíthetők, s neki felelős nemzeti kormányokat hagyhatna volna maga után. És nem segíthet az egyén is; mert:

10) A gazdag és szegény közötti régi patriar-chalis viszony megszakadt; egy önkényes kormány-zás kiragadta az áldozó főbb birtokosok kezéből azon érdemnek, melyet a jobbágy-felszabadulás által kivívtak — dicsőségét. A tudatlan nép fél attól, ki neki kenyeret adott, sőt tán gyűlöli is azt? emez sokat nyelt attól arra nézve, hogy a nehéz napok-ban régi atyáskodó érzelmei fölébredjenek; sőt ha fölébrednének is egy állam alakult 12 év alatt, melyben a nyomor és elszegényedés mindenivel kö-zös lett. De ha így az egyéntől keveset várhatni, az ország volna az, mely minden szegénynek és gaz-dagnak egyiránt édes anyja, az ország, mely egy irtóztatos inségben nem ismer románt, székelyt, mag-yart, cigányt, csak az eléhezett arcokat, s mely midőn feljajdul és kimondja anyai parancsát önkint

megnyilnak a töltöttebb gabnatarak, kikerül rejte-keiből az ezüst, mely a külföld gabonáját behozza, ő az, kinek szavára és kezességére az egész embe-riség megnyitja hitel-forrásait, és ez az édes anya le van láncozva, Schmerling és Plener ur gyámsága alá vetve, kedélybeteg lett tíz évi szenvedés alatt, s azt hiszik, hogy tán már örült, azért tagadják meg tőle, hogy pénzéről rendelkezessék, mely egyedül lehetne képes megmenteni gyerme-keit, a könnyen bekövetkezhető éhhaláltól. És mind-ezen fenyegető csapásoknak

11-ke) az, hogy egy párt ragadta megint kezébe a főhatalmat illetéktelenül terjeszkedve ki a magyar királyságra; egy párt, melynek irányát a külső nem-zetek veszélyesnek kiáltják, a belső népek nagy többsége visszautasítja, párt, mely alkotmányos szí-nezetű centralisatíójáért elveszi a nemzetek kipróbált alkotmányát, s lehetleníti az őszinte kibékülést s egyetértést, mely egyedül menthetné meg a végső csapásoktól e szerencsétlen hazát.

Ez azon szomorú arckép, melyet Erdély gon-dolkozó része lát e perezekben, midőn a gabona behordásának rendesen olesó napjaiban két s négy annyira látja emelkedve a gabonaárt, mint volt esz-tendeje ilyenkor, ez a szomorú mozzanat sziveink-ben, kik tudjuk, hogy a kétségbeesítő helyzethez nem járult az állam csökkent hitele, mert anép nem ismeri az agiókat csak a nyomort, s ha ismerné is, mivelsem állott alább tavaly olesó gabonaárunk korában az agio mint mostan, sőt akkor, midőn a 12-dik csapás ezer ágazatai közt a katona-executio sem hajtotta a piacra a gabonát még sokkal keve-sebb kénytelensége volt a népnek olesóítani azt, s mégis mekkora különbség? És ki segíthet e fenye-gető inségen?

Koronázott király, országgyűlés, törvényes mi-niszterium!

Adjátok vissza nekünk alkotmányos apostoli magyar királyunkat, a ki megadja a belső kormány-zás kellő erélyét és tekintélyét. Adjátok vissza ők, mert népünket nyomor és szegénység, inség, éhha-lál, s ezek folytán könnyen anarchia fenyegeti, és a magyar királyság akar is, tud is, királyával egyetértve gondoskodni magáról.

Adjátok vissza nekünk alkotmányunk által meg-alapított országgyűlésünket, hol együtt lehessenek királyságunk minden ősi népeinek képviselői, és ta-nácskozzanak a haza balsorsáról, s közzézzék be an-nak nehéz sebeit; de ne adjátok nekünk zug-gyű-léseket, hol csak a vizsály és elkeseredés gyomai fognak kinőni, s hol a becsületlen alkotmányos ér-zésű ember előtt még egy irtóztatos rémkép áll: a törvény megszegése!

Adjátok vissza felelős kormányunkat, mely lel-kiismeretesen teljesítse, a mit az ország képviselete a hazáért, nemzetekért, az emberiségért, és a két-ségbeesendők megmentéseért határozni fog.

Emlékezzetek Marcus Aurelius korából a nápolyi rémes regére, a fenyegető óriásra, ki oroszánlyok-tól húzótt kocsiiban végig süvöltve a városon ezt irta az államépítők falaira:

„Adjátok vissza a másét, ha békén akarjátok birni sajátotokat!!“

Dobokamegye közgyűlésének három zivataros nap-jait élteit át — tüzetesen megismertettük e lap olvasóival pár nap múlva a gyűlésnek mind jegyzőkönyveit, mind számtalan közbejött curiosumokért annyira kivételes termé-zettü jellemét. Most előlegesen csak ennyit.

A sept. 18-diki ülésen egy fiók-bizottmány nevezetett ki, egy minden keblű érdeknek megfelelő választmányi név-sorozat elkészítésére, a másnap gyűlés elébe megállapítá-sát végeztetendőleg. Miután a román vezetők állandó választmányról egyáltalában tudni nem akartak, hanem ezek helyett 3 havanként összehívandó marchalis gyűlések által akarták a megye autonómiaját gyakoroltatni, e fiók-választ-mányba részt venni nem akartak — more solito protestálván.

A sept. 19-diki ülésen a román szövégi jegyzőkönyv és az állandó választmányi névsorozat olvasásánál a román vezetők tegnapi órástételőket minden hozzáadás vagy elvé-tel nélkül, kihívó kedélyzakkal, az unalmasságból a bo-zantásba hajtásig ismételtették, s e mellett egy nyers ro-mán tömeg zavarta a tanácskozás higgadságát. E tömeg nagyobb része illetéktelen gyűlévész vala, mit bizonyos szá-mosujvári román értelmiség csúdtított össze törvényellenes

merészséggel. Ezek egyike annyira ment, hogy a sorozat-beli magyar nevek olvasásánál „nem kell“ (nu trebe) re-flexiókra ragadtatott. E pontnál a zaklatott kedélyek izgult-sága kitört, s főispán ő misgát a gyűlés felfüggesztésére kényszeríté. Megnyit később csakugyan ismét a gyűlés a higgadtabb és befolyásosb gyűléstagok kérésére, s a román vezetők azon indítványára: miszerint későbbi zavarok kike-rülése egy verificaló, identificaló bizottmány nevezessék, mely az illetéktelen gyűlévészről a holnapi ülést menté te-gye. E bizottmány kinevezetett d. n. 4 órától bezárólag 8 óráig munkálkodandólag. Az itt jogosultságukat bemutatók igazolási jeggyel láttattak el, miután közegyetértéssel ki-mondatott a közgyűlésen: hogy mindenki csak ily igazolási jegy birtokában vehet részt a másnap szótatoilatásban. E bizottmányból kilépett a két román vezető azért, hogy miért nem méltányoltatott azon törvénytelen követelésük: misze-rint minden községi képviselő annyi szavazatot adni jogos legyen, a hány községi tag esik rá a képviselők alatti köz-ségből. Alvezetők a román jogosultak nagy részét elvonák maguk igazolásától.

A sept. 20-diki ülésben az ismert román vezetők s a román nemesség többsége nem jelent meg. Ezek mint egy-nileg jogosultak felelősség terhe nélkül mulaszthattak el i-gazoltatásukat s maradhatának el a gyűlésből, de nem ekként állván a dolg a községi képviselőkkel, miután az igazo-lási választmány jelentéséből a tünit ki, hogy ezek nagyre-szének felhatalmazó írása bevétezt a román értelmiség gyűl-helyén s onnan vissza nem adatván, ennek hiánya tette őket képtelenné maguk igazoltatására, a gyűlés a községek érdekében, a szolgabírákat megbízta ezen községi képvise-lőket összegyűjtjeni s credentialissai vagy személyes tel-lesmerésük nyomán őket a gyűlésbe bevezetni.

Ezen intézkedés nyomán az intrigák lelepleződése kö-vetkezett: egymást érték a szolgabírói jelentések; miszerint az előtált képviselők megbízó leveleik elvételét s vissza nem kaphatását panaszolják, — pár ily panasz két román képviselő részéről a gyűlés színén tétetett plane — s mi-szerint több községi képviselő a román értelmiség gyűl-helyén tartóztatik, vagy az onnan kimenekültek s a megye-gyűlésbe szándékoznak román fiatal tanulók által csábítottak vissza.

E leleplezések heves szónoklatokat keltének s oda fo-kozák az ingerültséget, egy hivatalos román szónok epéskedő kitörései nyomán, miszerint főispán ur ő mlga felhíva érezte magát a még lemondani nem érkezett áprilisi megyei vá-lasztmány és id. f. sziktar további fentartatásának ennuialása nyomán a közgyűlést feloszlatni.

r. l.

Alsó-Fejérmegye közgyűlése.

Véleményünk szerint e jelen válságos időkben, midőn boldog, boldogtalan a küszöbön álló, s a nép-egyetem ősz-szes viszonyaira kibátó átalakulásokról beszél, az oly átalakulásokról, melyek ne csak külső, felületes vagy éppen el-ferdített rétegeket érintsek a napi eseményeknek, hanem az életnek legbensőbb mozzanataig benyuljanak, minden kör-nek, minden tényezőnek, saját territoriumán belül, mozgásba hozatala: az igaz szavak közölletéséről még el nem tiltott sajtó útján, természeti, emberi és történelmi jogainak alap-ján szóhoz jutása s bármely csekély tért foglalása, első s leg-főbb feladata. A dolgok ily helyzetében nem kis érdekűnek s azért különösöbben is kíváncsoknak tünik föl, hogy a sok-féle ügyvezetések még a vidékeken is gondosan szemmel kísértessenek, a köztudat és közvélemény elterjesztéssel el-lenőriztessenek.

E nézet és felfogás alapján akarunk időnként és a ki-telhetőség reudesen helyet kérni e lapok t. szerkesztőse-gétől tudósításainknak, s azok sorát még ez alkalommal meg is kezdeni (szerényen föltevén, hogy ajánlatunk elfogadtatik.)*

Természetesnek fogja találni az olvasó, ha legelsőbben is Alsó-Fejérmegye közgyűlésének itt Nagy-Egyedben 1861. sept. 16-án főispán Pogány György ő méltóságának elnö-klete alatt tartott ülése folyamával kezdjük.

Miután főispán ő méltósága kiüldöttség általi meghívás nyomán a zsufolásig megtelt megyei terem többszörös éljen-zesei között székét elfoglalta, a gyűlést következő beszéddel nyitotta meg.

„Haza! indulattal üdvözlöm a t. megyei közönséget.

Jelen közgyűlést szerencsém volt egzbehívni, a felsé-ges királyi főigazgató tanácsos rendelete alapján a bizott-mány tagjainak újból leendő megválasztása végett.

Szívemből ohajtánám, miként a nemes megye tagjai e nevezetes perczben igyekeznének egygyé lenni, hogy saját sorsunknak törvényes urai lehessünk, s annalfogva a bizott-mányt a törvényes kellekkel felruházott oly személyekkel rendezhessük be, kiket hazánk boldogsága és a trón méltó-sága körül őzpontosult közérdekűk előmozdítására legal-kalmasabbaknak tartandunk.

Uraim! megdicsőült látnokunk szelleme viraszt felet-tünk, s ha szobra, mint Memaoné, soká tartott politikai éj-jünket világitni kezdett remény-napunk első sugarától még sem szőlamlott is meg, de el azon intelmé közöttünk, hogy ha teszünk, tegyünk mindent az igazság, egyenesség oltalma alatt fejedelmünk és hazánkért. Ez elv lelkesített, ezt tar-tám tetteim sinormértékű, s még is, fájdalom, bár ha őszintén minden törekedésem arra fordítottam, miként e me-gye minden fiai közt a kölcsönös egyetértést létrehozhas-

*) Szíves köszönettel.

sam, tanálatnak, kik mesterségesen kigondolt, soha meg nem történt tényekre alapítva; az eddigi eljárást, ön bevalóságok szerint legfelsőbb helyen törvénnyel, felsőbb rendelettel ellenkezőnek akarják bélyegezni, nem tekintve, ha vajjon tulajdon kívánságai egyeznek-e azokkal, nem, ha vajjon ő felsége nevében igazgató hazai kormányunk, mint illetékes hatóság osztja-e véleményüket; de azért reméltem tekintetes megye, hogy valamint kötelességünk leendő ki nem érdemelt méltatlan vád mellett is, a törvény s felsőbb rendeletek szerint továbbra is eljárni, szintugy nem fog a félreértésen alapulni kellett méltatlanság elidegeníteni azoktól, kikkel a természet- és körülményekből együttélés, értes és testvéri szeretetre vagyunk kijelölve. Kívessük hát a természet intéseit s értsük meg egymást, egy de erre fóküllek a biggadság, őszinteség; hiszen az eredmények éppen az a főke, mely valamint egyeseket, egy egész népet leginkább jellemez. Az őszinteség köztünk közeledést, testvériséget teremthet, hisz ellenben a bizalmatlanság, haragnak, ingerültségnek, bosszúnak, szövel minden nemtelen indulatnak tág utat nyit. Legyünk tehát e máj napon is őszinték, s próbáljunk alapját vetni meg annak, hogy e megyének magyar, román lakói is ne legyenek egymással szembe féltékenyek, hanem a kölcsönös egyetértés és szeretettel lelkesítve, őszintettől erővel törekedjenek kedves hazánk s megyénk boldogságát munkálni.

Zárszávaiban a megyei közönséggel tudatva, hogy a kormány alatti megye ideiglenes tisztjei, híven teljesített kötelességük érzetében lelik egyedüli jutalmukat, a gyűlést megnyitottak nyilvánították.

Ezután ő méltósága előadván, miszerint ezen gyűlésnek a megyei állandó bizottmányának folyó évi június 27. és következő napjain tartott ülésében hozott s a felséges királyi főigazgató tanácsnak, azon tilésekről vezetett jegyzőkönyv több pontjaira tett észrevételei folytán jóváhagyott határozata alapján, a megyei képviselő bizottmányának közgyűlés utján szervezése levén tárgya, meghívta az 1791. XII. törvények alapján jogosultakat és a községek két-két képviselőit, kik egyetlen egyet kivéve, a megye minden községeiben a maga rendén meg is választottak, azonban gyűlést megelőző és e napon is némely megválasztott képviselők, több járási szolgabírák utján bizonyos óvasokat juttatván ő méltósága kezébe, melyekben a gyűlésen meg nem jelenésüket nyilatkoztatták, azokról a közgyűlést értesíteni kívánja, s egyzersmind mivel ezen gyűlés mind tárgya, mind természetére nézve különböző a rendes bizottmányi gyűléstől, jelen gyűlés jegyzőkönyvének vitelére megyei főjegyző Gy. . . Somát ajánlja, ki is általános helyesléssel elfogadtatták.

A felséges királyi főigazgató tanácsnak folyó évi Sz. Jakab 16-ról 3803. sz. alatt kelt a volt megyei állandó bizottmányának, folyó év június 27. 28. 29. és július 1-8 napjain tartott üléséről vezetett jegyzőkönyve több pontjai feletti észrevételeket tartalmazó leiratának azon része, mely ama jegyzőkönyv 10-dik pontjára vonatkozólag jelen közgyűlést illeti, felolvastatván, határozattal: miután az idézett rendeletnek felolvasott cikkelye, e megyei állandó bizottmányának folyó évi június 27-dik napján tartott ülése jegyzőkönyve folytán 10- és 14-dik pontok alatt hozott határozatában a közgyűlés tartása feletti kifejtett nézeteit teljesen alkotmányos törvényeink és törvényes gyakorlatunkban gyökerező kiindulási pontokból helybenhagyó rendelete, a megye szoros ahoz alkalmazkodásul tudásul vétetett.

Elnök főispán ő mlga előadására felolvastott o. és m. borosbocsárdi községi választott képviselők és két román egyén aláírásai alatt szolgabíró A. L.-hoz azon kérelemmel nyújtott óvas, hogy az a megyei jegyzőkönyvbe felvétel s a melynek folytán jelen közgyűlésnek összehívása — azon nézetből indulva ki, hogy abban a román nép nem azon számarányban fog képviseltetni, melyben a román népességhez, a román fekvő birtok a nem román fekvő birtokhoz áll, és a mely mérvben a román nemzetiség a haza oltalmában részt vesz és adózással befoly — törvénytelenné egyzersmind a megye főispánjának s illetőleg a megyei bizottmányának minden eddigi eljárásai azon szempontból, hogy miután részint az 1848-ki a román nemzetiség által el nem ismert és régebbi erdélyi törvényekhez ragaszkodással intéztettek, az alkotmányos szabadságot a megyei autonómiát és a román nép nemzetiségét és jogegyenlőségét lábbal tapodóknak és jogtalanoknak nyilvánítottak, anélkül hogy ezen óvas intéző képviselők e közgyűlésre megjelenjen nem akarnak s meg sem is jelennek.

Ezen irat felolvasása közben jelentetvén elnök ő méltóságának, hogy főleg a községi képviselők közül jelentékeny számmal a gyűlés megnyitása után érkezvén, a terembe be nem férhetnek: általános helyesléssel elnök ő mlga a teremből a gyűlésben levő tagjaitól kísértetve kivonul és a tanácskozás a szokottnál nagyobb számmal összegyűlt meghívottakkal a megye udvarán folytatván, tovább elnök ő mlga tudatja a gyűléssel, hogy ilyen csaknem ugyanazon szavakkal szerkesztett román részről óvasok több számmal jutottak kezébe; határozattal: miután a felolvasott óvas, bár nem rendes törvényszabta uton juttatott is ezen gyűlés elébe, a gyűlésbe meghívott és képviselőkkül választott küldöttek csakis a gyűlés színén lehetvén jogosultak óvasokat terjeszteni elő, de annak tartalma bár semmi törvényen és józan jogfogalmakon nem alapuló nézetekből indulva is ki, leginkább e megye főispánja ellen oly valótlán és teljes alap nélküli vádakat foglal magában, melyek hallgatással mellőzendőknek nem tekintethetnek, fontolóra vételével annak, hogy az érdeklített iratok során főispán eljárásai ellen emelt vádakat a legméltatlanabb és alaptalan rágalmakkal s egyedül a törvényesség megengedására kiszámított irányzóztak, áttételt érdemleges tárgyalásra és a főke-mányszekhez annak minden pontjai alaptalanságát kitértető felírat mellett felterjesztése végett a megyei bizottmányi gyűléshez.

A gyűlés kitűzött tárgyára térvén főjegyző Gy. Soma a megyei képviselői bizottmány megalakítására vonatkozólag indítványozza, miszerint a szavazás a gyűlés népességéhez képest felettebb nehéz lévén, a bizottmány felkiáltás utján választassék meg, minek könnyítésére egy általa szerkesztett sorozatot ajánlott, azon hozzáátéttal, hogy kik az

abban foglalt egyének közül a gyűlés többségének nézetével nem találkoznak, kihúzzassanak, s kiket a gyűlés közohajtása el nem találásával kifejezett volna, hozzá tétessenek. A felolvasott szerkezet, melyben a százát tetemesen felülmúló román tagok foglaltatnak, némely hozzáátéttal általánosan elfogadtattak, melynek megtörténtével a bizottmány az elővalottak személyében oly határozattal nyilvánítottak megalakultak, hogy annak száma beárótnak nem tekintetik s a képviselő bizottmány felhatalmazatik, akár a később kihaltak helyébe, akár pedig a megyének hasznos szolgálatot tehető egyéneket venni be sorába. Ezzel a főispán ő mlga a gyűlés tagjainak ily szép számmal megjelenésükért köszönetét mondta, a bizottmányi gyűlést a lehető hamarabb egybehívni ígérte, s a gyűlést — jegyzőkönyvi megerősítés után — magyar és román beszéddel beárótnak nyilatkoztatta, mire a gyűlés többszörös éljenzések közepette a legnagyobb renddel és látszható meglepéssel eloszlott.

A legelső észrevétel, mit e közgyűlés folyamáról tehetünk, nem lehet egyéb: méltányló elismerésnél főispán ő mlga személye irányában, kinek az összes megye ügyéért lángoló buzgalma és őnzetlen honszeretete, a különböző érdekek dacára hovatovább mind nagyobb tisztí áldozatokat hozni siet. De nem szabad felednünk e megye nagyjait sem, kiknek élükön a köztisztviselőben álló Zeyk Károly, b. Kemény István és Gáll János ő mlgaik, fölfogván hivatásuk egész nagyszerű jelentőségét, korán irányoztak gondjait az azon alapeszmék föllevenítésére és meggyökerezésére, melyek — a múlt 12 év alatt a Bach-féle ekevas hordóitól meglehetősen irtásokat szenvedve — mégis képessé teszik e megye értelmiségét arra, hogy bizton törhessen előre azon pályán, a melynek előbb-több bekövetkezni kellett céljánál önelégülten fonhatja majd fényes multja dicső babérszorujában a törvények védelme olajágával együtt, a kitartó törekvés hervadhatlan díját, az örökzöld hazafi pálmát. Pedig épp e megye nagyjai érzik leginkább Frigyes császár azon történelmi szavait: boldog, ki feledni tudja, mi visszahozhatatlanul veszve van.

E gyűlésen is a tanácskozás menetét legkivált ő méltóságai vezették, a megyei némely — fájdalom román ajku — agitátoroktól keletkezett rossz sugallat egyenetlenségét tervező, közönség és rendet megháborítani törekvő óvasok nézetekkel szemben kifejezett, hatalmas mérvű, jobb időket jósoló csafolatokkal és felvilágosításával a téveszméknek, különösen a román ajku községi küldöttek felfogási tévességeihez mérten, nem átalván értékük, a főispán ő mlgaival egyetemben, szonoklaktai tartalmát román nyelven is előadni.

A román testvéreink különben igen számos sorában, nem lehetett látni a mult gyűléseken szövívőkül fellépett urakat, mert ők tán jobbnak tartották a közös érdekek s eltérő nézetek előmozdítása s kiegyeztetése helyett, Károlyfejevről az oda érkezett balásfalvi görög-egyesület érsek ő kegyelmessége és egykori román népevezér Jánk ur társaságában, épp a közgyűlést megelőzőleg Alsó-Maros-Váradjára nyugalmazott cs. királyi hadnagy Sándor urhoz kirándulni s ottan magán színezett tanácskozányt tartani s a mint hallszik, ezt megelőzőleg a közgyűlésre választott falusi küldöttek közül, azokat a kikre hatni tudtak, utjokból meg, és visszatéríteni vagy legalább téríteni.

A bejött óvasokra vonatkozólag legáltalánosabban a tint fel, mely szerint a román nép magát e megyében 180,000 a többiekét összesen 20,000 főből s a román fekvő birtokot a nem román fekvő birtokhoz képest mint 53 a 17-hez állónak lenni mondja, — már hogy minő képzelti statisztikai adatokból van ezen állítás merítve, onnan kitészik, mikép a 1857-diki népszámlálás szerint is, mely a mi érdekeinket aligha szívén hordta — a nem román ajku lakosok száma e megyében a 40,000-et könnyen kiüti, a nélkül, hogy a megye összes lakossága egészen 200,000-ter tenne, a magyar birtok továbbá a földkönyvi munkálatok hiteles kivonata és összege alapján, a mint ezt báró Kemény István saját költségén kidolgoztatta s elő is mutatta — többet, mint az egésznek felét foglalja magában. — Érdekes volt azon felfedezés, hogy az óvasok aláírói közt, a gyűlésre személyesen megjelent nevek fordultak elő, kik az óvasról semmit sem tudtak, sőt keresztjegy-vonatott oly aláírónak neve elébe, melynek hordója irástudó, kik gyűlés színén az ők neveikkel ily alattomosan történt visszaélés miatt felszólaltak.

Valjon hiszik és vallják-e azon rajongó kézműzsgatók, miként közlésem, polgáriadosás, kegyelet, szigoru de igazságos törvények nélkül nem lehet valódi szabadság; mert a féltelenség szabadságnak értelmező tömeg, ezek természetes szabadságát, jogait, igényeit kolatozza, s olykor magán elönyére aknázza ki, a mint ezt a 1848-ban csaknem hasonlítottak előidézt belvillongás elég kárhóztosan igazolja, — vagy tán irigységet költött a hivatalok után kapkodó, de oda a múlt 12. évi zsiros falatok mellett beférni nem tudó vagy nem akart honfelleinkben, a mind mostanig ideiglenesen működő megyei tisztiek állása? Oh ez már egészen más, mivel a jelenlegi tisztiek e túl népes, fölötté kértjezt megyében, csak is két főbíró, egy alispán, egy főjegyző, két aljegyző, egy levéltárnok s végre egy igtató minőségében — ide nem számítva 13 járás szolgabíráit s azok segédjeit — eddig elő a 3000 tizszámot szinté elért beadványokkal lőnek szerencsétlenné, s azok legnagyobb részét, különösen a román ajku lakosság igénybe vétele folytán, tettlegesen fel is dolgozták, a nélkül, hogy bárha elismerést nem, de legalább egy batka fizetést buzhattak volna mind e mai napiglan — pedig szegény sorsu is van ám közöttük, s nem szükség utalni a mostani drága világra, mert mindnyájan érezzük súlyát. Voltak román társaink közül is többen ez irigylendő tisztiségre meghiva, hanem ők, természetesen bizonyos ürügyek alatt, engedték a mostaniki állat kikapartatni a veszélyesen pattogó sült gesztenyét a tűzből, várva azon időt, midőn egy maguk ülhetnek a készhez.

Ít akaratlannul is eszünkbe jut, a mit valahol olvastunk, hogy t. i. a politcában is vannak oly helyzetek, midőn a biggadt értelem megtagadja a szolgálatot és eligazodás végett egyedül az őszöntés lehet folyamodni. — midőn kiesnyes érdekek és ármányok, annyira össze vissza

zavarnak mindent, hogy még a legélesebb szem sem bír a homályon keresztül batolni, és egyedül az érzelem sugálja: ből vagyunk? merre tartunk?

Ily időközöknek tartjuk a most előt, mind e mellett velünk született érzelmeink sugallatánál fogva, maradunk régi jó magyaros szokásainknál, leszünk mint mindig igazságosok és méltányosok más testvér, sőt idegen nemzetek iránt is. Nem tévesztjük össze egyes emberek, akár nemzetek féltékenyen irigy megsértett bünságát, vagy csak tudatlanságukból megfelfejthető gunyviszkéteget, olykor bántalmait az egész nemzettel. A mint hazánkban a kezdet kezdetétől óta bátran kimondhatni — minden más elem megtartotta szokásait, nyelvét, belső intézvényeit, sőt nagylelkű fejedelminktől még bő kiváltságokat nyert; ugy becsüljük s szeretjük ma is a velünk s általunk már kétségtelenül hasonló polgári jogokban részesítől testvérnemzeteket, s az egyesek rágalmát, valamint fondorlatát, nem fog kizavarni béke türelmünk. Törje meg ezután jobban mint valaha kenyérünket a testvér-nép, igyek borunkból az idegen, aztán hadd beszéljen s rágalmazzon, ha arczához fér, vagy válják Delilává, de akkor bizonyára Sámsonnal együtt temetkezend a romok alá. Vajha hallanák meg e szavainkat közleiben és távolban egyiránt.

Egyebekről más alkalommal.

r. l.

K. Váshely, sept. 12. — Sok adóhajtó vendégeim lévén, megkezdett tudósítasomat az adó-executorról csak most folytathatom.

Aug. 30-án egy század katonaság lepte meg a városbázát, hadrendben töltött fegyverrel. A parancsnok ismételve kérte a k. táblákat, s miután azt megtagadták, maga látott utána és erőbatalommal kinyitván a levéltárt, azt megkapván, visszatért a tanácsgyűlésbe, kérve, hogy az vegye számba, ekkor az erőbatalom ily eljárása ellen tiltakozván, szétesztől a bizottmány, ott hagyva az illető urakat. Ők számba véve a táblákat ott hagyták a tanács asztalán, az átvételről német nyugták s a táblákat nagy dicsőséggel levették az adóhivatalba. Másnap, 31-dikén hirdetést ragasztottak ki, hogy a ki 31-fől számitva 3 nap alatt az adót be nem fizeti katonát kap, és mégis ezen világos hirdetés dacára már az nap a legnagyobb részhez a katonák elmentek, alólirhoz is már az nap berukkolt 4. Sokan az illető hirdetést aláíró urak közül oly hatalmas macskazenével tiszteltettek meg, mely elől a kényben kerestek meredéket, noha több rendbeli örrel voltak ellátva a kivítről bekötött utca-kapun belül. Tíz nap alatt egybiránt lejárt a mulatság, a kin csak lehetett felhajtották s tovább mentek.

A katonaság az illető parancsnok ur díszetere legyen mondvá: a legszelidebben viselte magát, nemcsak nem követelt, de a hol jó szándékból nem adtak, felszedte a sátorfát s tovább állott; egy esetet legalább tudunk ilyen.

A végrehajtási költség 117 frt 61 kr o. ért., tegnap vették fel a városban ezt is erőszakkal, miután érdemes főbiránkat ugy megrakták katonával ismét, hogy alig fért meg saját házában.

A szomszéd Bereczben kiűtött a marhavész és tetemes károkat tetzen, s ezáltal az ojtói passus be van zárva. És e körülmény érezhetőleg hat piacunkra, mert a gabonár nagyon felemelkedett. A búza köb 7 ft, a rozs 5 ft 20 kr, a törökbuza 6 ft, az árpa 3 ft 40—60 kr, pityóka 1 ft, marhabús fontja 12½ kr o. ért.

Folyó hó 9-dikén S.-Sz. Györgyön bizottmányi gyűlés volt. Az országgyűlés óvasát jegyzőkönyvileg magának ismerte és vallotta. Az országgyűlést a hon haládjára méltónak tekinti. Smolkának köszönetet küldött Ojtói.

Krassó megyének 1861-ik évi sept. 4-én s következett napokon Lugoson tartott állandó bizottmányi ülésében, a megyei hivatalos nyelv tárgyában 648 szám alatt hozott határozata.

Tekintetbe véve azt, miszerint a megyének saját belkörüben autonómics jogánál fogva, szabad határozati joga van, minden az őt közvetlenül illető ügyekben, s ezen belügyek közé e megye bizottmánya a hivatalos nyelvnek saját belkörübeni megállapítását is sorozván, magát ez ügyben határozhatni annyival inkább illetékesnek tartja, mivel e tárgyban e megye bizottmánya már első folyó évi febr. 27-én tartott bizottmányi közgyűlésében is tett némely rendelkezéseket a nélkül, hogy az ország főke-mányszéke a megyének ebbeli rendelkezései ellen nehézségeket gördített volna; továbbá

Tekintetbe véve, miképpen az ő felsége által ez évi ápril 2-dik napjára egybehívott országgyűlés utolsó előtti nyílt ülésében határozatilag kijelentette, hogy azon esetre, ha kiegészítve leendett s ha a felszólalt királyi legkegyelmesebb leirat által miközében nem gátoltatott volna, a nemzetiség égető kérdésnek mindenekelőtti elintézését legelső s legsürgősebb teendőjének tartandotta, mely végből egy bizottmányt is nevezett ki, mely munkálatait az országgyűlés képviselő házában benyújtotta;

Tekintetbe véve végre, hogy a nemzetiségi ügyben országgyűlésileg kiküldött választmány munkálataiban a községeknek, s törvényhatóságoknak szabad választást engedett a belügyek kezelése s jegyzőkönyveknek, mely nyelven leendő vitelére nézve, e megye csak a törvényhozás s tárgybani intenciójának felel meg, midőn általános sőt többséggel a következőket határozza: hogy

1 ső S. Krassó megye területén hivatalos nyelv a belügyekre nézve általában a román legyen. Mihez képest:

a) A megyei bizottmányi ülésekben joga van ugyan minden bizottmányi tagnak, akármely e megyében divatozó nyelven felszólalhatni, de a döntő erővel bíró bizottmányi jegyzőkönyv román nyelven vezetessék, egy másik jegyzőkönyv azonban magyar nyelven is vitessék.

b) A megye központi hatóságainak ügykezelési nyelve a román, ennek folytán minden rendeletek, melyek a megyei bizottmány és alispánoktól a szolgabírák, megyei többi hivatalokhoz s tisztviselőkhöz intéztetnek, hivatalos román nyelven szerkesztendők.

c) Az alispánok, szolgabírák, egy szinte a megyei többi hivatalok s tisztviselők, valamint a megyével közvet-

en, úgy szinte maguk között is, mindennemű hivatalos teendőikben román nyelven érintkezzenek.

2-ik §. A megyei törvényszékeknek s szolgabíráknak, mint bíróságnak általános hivatalos nyelve szinte a román, egyelőre azonban a magyar nyelv használata is megengedett. Minek folytán:

a) Mindenkinél teljes joga van ugyan közigazgatási, s törvénykezési, polgári s büntetői természetű ügyeikben saját nyelvét használhatni, a mennyiben ez, az e megyében közhatalmatban levő három, az az román, magyar és német nyelveknek egyike; de azoknak elintézése a megye hivatalos nyelvén történik, megjegyezve, hogy ha valamely per kizárólag egyikén a megyében divatozó nyelvek közül kezdett meg, s folyt le, ezen esetben az ítélet, ha a per román, vagy magyar nyelven vitetett, egyikén ezen nyelveknek; ha pedig a per német, vagy vegyes nyelveken tárgyalatott, az ítélet a megye hivatalos nyelvén hozassék.

b) Büntetői ügyekben a vizsgálat, tárgyalás s elintézés a vádlott nyelvén; valamint a tanúk vallomásai is ezek nyelvén eszközözendők, a mennyiben ezeknek, vagy a vádlottnak nyelve, egyike az e megyében közhatalmatban levő három nyelveknek, ellenkező esetben a megye hivatalos nyelve alkalmazandó.

c) Felelőztetési esetekben a perek eredetben terjesztessék fel, a bíróságok kísérő levele azonban ezen határozat 4-ik §-ában foglalt rendelkezéshöz képest eszközözendő.

d) A szolgabírák s a megyei többi hivatalok, s tisztviselők, a községekkel, s magánosokkal; valamint a községi előjárók, az egyes községi lakosokkal leendő érintkezéseikben az illetők nyelvét használhatni tartoznak, a mennyiben ezen nyelv a megyében használatban van.

3 dik §. Azon megyei tisztviselőknek, kik a megyénél közbizalom folytán jelenleg alkalmazva vannak, s a román nyelvet még tökéletesen nem bírják, megengedtetik, ezen végzés keltétől számított két év lefolyása alatt a megye központi hatóságával, úgy szinte maguk között magyar nyelven is érintkezni, azon kötelezettséggel, hogy ezen két év alatt a román nyelvet annyira sajátjokká tegyék, miszerint a megye központi hatóságaival akkorig érintkezhesse, mint a román községekkel s magánosokkal jelenleg érintkezni kötelezve vannak.

Ugyan ez értendő a jövőre, az érintett két évi időszak alatt akár kinevezés, akár választás után alkalmazandó, s a román nyelvet teljesen nem értő tisztviselőkre.

A megye állandó bizottmányától kibocsátandó végzések, s rendeletek azonban ezeknek is hivatalos román nyelven adassanak ki.

4 ik §. Az ország egységének fentartása tekintetéből, e megye a felsőbb hatóságokkal s többi megyékkel, melyeknek hivatalos nyelve nem a román, magyar nyelven érintkező.

Ezen határozat a megye összes tisztviselőivel s községekkel szükséges tudomás, és ahhoz való szoros alkalmazkodás végett nyomatásban, — melynek eszközölése a megyei jegyzői hivatalra bízatik, — közölteni rendeltetvén.

Jegyzették és kiadták:

Wlad Alajos s. k., főjegyző
és dr. Maniu Aurel s. k.,
első aljegyző és tiszt. főjegyző.

K. udvari rendelet a rendelkezési állapotban levő hivatalnokokat illetőleg.

Ő cs. és apostoli kir. felsége folyó év kisasszonyhava 10-ről Laxenburgban kelt legmagasabb határozatával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Magyar, Erdély, Horvát- és Tótországban született rendelkezési állapotban levő cs. kir. hivatalnokoknak hatósági vagy községi szolgálatba netalán átlépésük idejéről az állam irányában már meglévő ellátási igényeik a már akkor létezőt mértékben és a mennyiben folyó év büjtőhava 10-ről kelt legfelsőbb határozat értelmében végleges kielégítést nem nyertek, azon esetre fentartassanak, ha a hatósági vagy községi szolgálatból bírájokon kívül és ellátási igény nélkül a hatóság vagy község részéről elbocsátatnának; valamint hogy azon esetben is, ha a hatóság vagy községnek állandó fizetésük a mellék-hasznokkal együtt a kedvezményi év alatt őket illető kincstári illetményénél esekélyebb volna, az összegkülönbség nekik a kedvezményi év még hátralévő idejére a kincstárból fizetessék.

Ő cs. és apostoli felségének ezen legmagasabb határozatáról a kir. főkegyelmszék oly meghagyással értesítetik, hogy azt mind az illető törvényhatóságok, mind a hírlapok útján is közhírré tétessék, s mind maga a kir. főkegyelmszék előforduló esetekben ezen legmagasabb határozathoz ragaszkodjék, mind azt mások által is megtartatni igyekezzék.

Többnyire ő felsége cs. és ap. kir. kegyelmével kegyesen hajlandó marad.

Kelt Bécsben, kisasszonyhó 23-kán, 1861.

Kemény Ferencz m. p.
Kozma Dénes m. p.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Neuste Nach“, sept. 18-ról biztos kútfő után írja, hogy az erdélyi országgyűlés october 20-ra fog egybe hivatalni.

— Ellenben a „P. Lloyd“ ugyanazon napról úgy értesítik, hogy az erdélyi kérdést illető határozatok még mind függőben vannak.

— A „Sieb. Bote“ és „Kronst. Ztg.“ legújabb számaikban mindketten azt írják, hogy a Kolozsvárt tartandó löverseny ideje october 8-ra van halasztva. Biztos tudomásunk szerint, az idejű löverseny sept. 28-ra kitűzött három napja semmi változást nem szenvedvén, felkérjük a nevezett lapok szerkesztőit, tévedésen alapuló s félreértésekre szolgálható tudósításuknak ez értelemben helyre igazítására.

— A „Gazetta Transilvanici“-ban értesítést olvasunk kolozsvári g. cath. lelkész Fekete János úrtól, mely szerint a „román irodalmi egyesület“ megnyitása miután alapszabályai még a volt cs. kir. helytartóság által megerősítet-

tek, folyó évi october 1-én délután két órakor, fog kellő ünnepelességgel megtörténni.

— A M. S. Erdélyből vett magán tudósítások után írja, miként az összehívandó országgyűlés elnökei b. Napcsa László, volt hunyadmegyei főispánt emlegetik, a ki a román nyelvet is bírja. Továbbá, hogy a magyarok és székelyek még nem határoztak az országgyűlési meg- vagy nem jelenés felett, hanem egy a löverseny alkalmával tartandó magán-tanácskozmány fogja e részben az irányt megadni, mit valószínűleg a szász értelmiség többsége is követni fog. A románok sem hajlandók a Reichsrathba menni s várják az országgyűlést, hogy negyedik nemzeti jogait igénybe vehessék.

— Ugyanazon lap írja, hogy Pozsonyváros hatósága több oly boltot, melyeknek tulajdonosai, az ismeretes majusi iparszabadságban bizva, hatósági engedély nélkül nyitottak üzletet, bezárattott.

— A „P. L.“ szerint a m. kir. udvari cancellariánál a napokban egy izraelita egyént alkalmaztak. A hivatali állomás, melyre kinevezetett, alárendelt ugyan, de a tudósító mindamellett fontosnak tartja mint első esetet arra, hogy zsidó egy magyar kormánytestület hivatalszemélyzetébe fölvevessék.

— Thuri, a kit juliusban emissarius gyanánt fogtak el Pesten az „arany sas“ vendéglőben, kit a kőszahír Komáromban agyonlővették, valóságban pedig Józsefvárba vitték fogságba, közelebről szabadon bocsátott, de úgy, hogy ismét külföldre menjen, miután Sardiniaiban tartózkodása alatt polgári jogot nyert.

— Temesmegyéből írják a „P. H.“-nek, hogy az ott közelebről tartott megyei gyűlések alkalmával szintén szó volt arról, hogy a román nyelv indítványozásának hivatalos nyelvenek. A vendéglőkben itt-ott folyamodványokat köröztettek, melyeknek aláírására nógatták a románokat. Meglehet, hogy kevés aláíró találkozott, vagy más akadályok merültek föl, mert az indítványt megyegyűlésen nem tették meg.

— Az idei termést Magyarországon bűzára névze ugyan mennyi — mint minőségileg kitűnőnek, árpara és zabra jónak, rozsrá közepszerűnek, kukoriczára pedig igen rosznak írják. Külföldre, hitelt érdemlő forgalmi tudósítások szerint, folyvást nagy mennyiségekben vásárolják és szállítják ki a magyar bűzát. Az eddig kivitt mennyiséget 2½ millió mértőre teszik s tapasztalt gabonakereskedők számítása szerint, a jövő évi martiusig kivitt és viendő gabonáért bejövő összeg 100 millió forintra mehet. Azért mi innen a Királyhágon, miután nincs malék, menthetetlenül éhezni fogunk!

— Segesvárnak is kijutott a sors csapásaiból. A „Kronst. Ztg.“-nak írják, hogy a gyakori tüzesetek emlékeztől nem tudnak szabadulni. A marhavész nem hogy szűnne, sőt folyvást terjed. Ezen kívül az adóexcecio is a nyakukon 17,348 forint adóhátralékként. Ez utóbbi csapás annál méltatlanabban sújtja Segesvár lakóit, mert a tudósító szerint, ha az egyéni reclamatiók megtörténnének, alkalmasint többre fog menni a visszafizetendő összeg.

— A magyar földhitel-intézet ügye, írja a „P. N.“, kifejléshez közeledik. Alapszabályai már keresztül mentek azon átdolgozáson is, miszerint az időközben megváltozott viszonyok következtében, a hazai törvényekhez kellett alkalmaztatniok. Most már csak a végleges engedély kinyerése van bánta, hogy az alapítók gyűlés tartván, a tetteles életbe léptetés iránt intézkedjenek.

— Szabolcsba Gömöri Pál helyett, ki gyöngéldése miatt kinevezetéstől nem fogadhatta, Sándor András volt törvényszéki elnök, Borsodba pedig Máriássy Ádám volt cs. kir. helytartótanácsos vannak kir. biztosokul kinevezve.

— A magyar legio, mint a „P. N.“ egy olasz kir. ezredes értesítése után közli, jelenleg 1300 emberből áll. Ezenkívül Aquibán mintegy 100 tiszt van tartalékál.

— Pozsonyváros, a „M. O.“ szerint, e hó 16-án tartott közgyűlésében az országgyűlést a haza hálájára érdemesnek nyilvánította, minden kimondott elveit magáénak vallotta. A felszólított megyei és városi bizottmányok helyreállítására iránt felírt.

— Megjelent és beküldetett hozzánk „A nagyváradi magyar-zsidó közűzs zsinagógájának felavatása 1861. aug. 7-én Löw Lipót szegedi főrabbitól. Szegeden Burger Zsigmondnál.

— A „Sürgöny“ szerint közelebről a következő figyelmet érdemlőbb röpiratok fognak megjelenni: „Az osztrák politika árnyai“ Záborszky Alajos 1848-i képviselői. Továbbá „Ausztria és Magyarország“ ezim alatt egy újabb röpirat Schusselkától.

— Dunlop az ismert nevű angol követségi titkár ismét Bécsbe érkezett.

— A „Fortschritt“ szerkesztője írja, miként e hó 16-án beszélt egy Turinban lakó magyarral, a ki hat nappal azelőtt beszélt Garibaldival. Ez a turini magyar, a ki nem valami titkos ügynök, sem emissarius, hanem az 1848-i hadseregnek egykori felsőbbbrangú tisztje s most procul negotiis, azaz a F. szerint távol „bizonyos ügyletektől“ Turinban él s angol utlevéllel jött, hazáját meglátogatni — ez a magyar tehát illő bizonyosság arra, hogy Garibaldi Turinban volt, míg holmi Párisból és Turinból indított közzahírek terjesztői minden áron tagadták, hogy a piemonti fővárosban lett volna, sőt még azt a szép regét is költötték róla, hogy a Belgiumban levő amerikai követ Caprerába ment, ráveendő őt egy amerikai hadvezérség elvállalására. De Garibaldi, a „Fortschritt“ magyarjának előadására szerint, nemcsak Turinban volt, hanem érkezett is Victor Emanuellel.

Es ezen érkezés volt hihetőleg az indok, mi Garibaldit az Amerikába meneteltől visszatartoztatta. Az olasz király ugyanis biztosította Sicília elégtellen hódítóját, hogy az Apesekig egyesítendő Italia eszméje, természetesen Velencét is odaértesse, nem messzi idő alatt kivitelle kerül, az olasz haza ennél fogva nem fogja nélkülözhetni legnépszerűbb harcziójának szolgálatait.

POLITIKAI HIREK.

— Mint a „Pos. Ztg.“-nak a lengyel királyságból f. hó 8-ról írják, egy idő óta, hihetőleg az izgatópárt ügynökei

által elterjesztve, névszerint a konini kerületben azon hír terjedt el, miszerint 10,000 főnyi francia csapat van utban Lengyelország felé, a lengyelek fölkelésének elnyomása végett. Már midőn a f. hó 3, 4 s 5-kén Strzalkow s Wreschen közt tartott hadgyakorlat alkalmával az ágyúdergés a határon át hallatszott, általános ingerültség uralkodott. Most már tökéletesen hitelt adtak a francia segélycsapatok közeledéséről mesének; s haragudtak a poroszokra azért, hogy azok — a mint ezt a lödözésből következtetni hiszik — az érkezők előtt nem hagyják szabadon az utat Lengyelországba. Látszólag a papság két pártra kezd szakadni; melyek közül az egyik, a régibb papság, a conservativ lengyel párt felé fordul; ellenben a másik, fiatalabb papság, — noha még határozottan kifejezett irány nélkül, de mégis inkább a demonstratív látszik pártolni.

— Mint a „Schl. Ztg.“-nak Varsóból f. hó 10-ről írják: legközelebb egy fölhevítés jelent meg, melyben az egész ország a kerületi s városi tanácsválasztásokbanani részvevésre szólították föl. Ezen fölhevítés először is arra utal, hogy mindenekelőtt egyetértésre van szükség, s hogy a honszerető polgároknak bódolniok kell a többség határozatának. „Itt“ ugymond — „nem politikai reformok elfogadásáról vagy elvetéséről, mivel politikai létünk az új választó-testületek által nem érintetik, hanem csupán oly közigazgatási javításról van szó, melyet föl kell használnunk. A választások nem fognak bennünket elaltatni, hanem inkább működési erőnket növelendik stb.“ Az iskola-ügy tárgyában is terjesztetett el a m. hó második felében egy ily czímű körlevél: „A lengyel nép szózata a tisztelendő papsághoz.“ Ezen intő-szózatban különösen kiemeltetik a nép-fölvilágosítás fontossága, — névszerint ily izgatott időben, s az alsóbb nép számára tanító s iskolák hiánya ellen, részleges segély eszközül, — előbbi példákra utalva, — zárdai iskolák fölállítására ajánlatik, melyek nem kerülnének pénzbe s igen áldásdúsan hathatnának. Általában az eddig oly sajnósan elhanyagolt falusi nép oktatása a lelkésznek annál inkább szívükre köttetik, mivel az által egyszersmind alkalom adatik arra, hogy a nemesek s parasztok közt létező hézag ismeret s bizalom által lassankint betöltessek.

— A francia lapoknak egy Varsóból, f. hó 10-ről kelt sürgönye szerint, a királyság helytartója még eddig nem elnökölt az államtanács ülésében, — s e szerint az e tárgyban egy 5-ről kelt boroszlói sürgöny állításai alaptalanok voltak.

— Az angol s francia lapok egy oly sürgönyt közölnek, melyet Lions lord Washintonból, aug. 19-ről intézett Russell lordhoz; ez utóbbit az Egyesült Államok külügyminiszteriumának egy oly figyelmeztetéséről értesítvén, miszerint ezentul az Egyesült-Államokban senkinek sem szabad, hogy az Egyesült-Államok valamelyik követe, vagy consulának, vagy ha idegen, saját kormányának, valamely amerikai követ vagy consul által ellenjegyzett utlevele nélkül. Lions lord panaszt emel az iránt, hogy ezen figyelmeztetés Wasingtonban kihirdetett, a nélkül, hogy az akár ő vele, akár valamelyik követársával előbb közöltetett volna. Ezen eljárás legalább is igen különös s éppen nem alkalmas arra, hogy Európában a wasingtoni cabinet irányábani rokonszenvét növelje.

— New-Yorkból aug. 31-ről kelt tudósítások szerint, mindenki nagy csatát s komoly eseményeket vár. — Kentucky-ban a separatista párt nagy erőfeszítést fejt ki s folyvást terjeszkedik. Lincoln elnök be akarja várni a törvényhozó testület határozatait, mielőtt ezen államot nyilatkozásra kényszerítené. Az hír szárnyal, hogy a pénzügyminiszter a kölesön tárgyában a néphez fölhevítést készít. Azt hiszik, hogy a separatisták Wasingtont rövid időn valamely ponton megtámadandják. — New-Yorkban is beszélték, hogy az unionisták vereség esetében eltűnének a rabszolgákat fölállítani; azonban ezen hír még számos hitetlenekre talált.

— New-Yorki levelek szerint az aug. 26-án Summerville-nél (Delcarolinában) történt csata igen véres volt. A déli csapatok teljes győzelmet nyertek; az unionisták által odahagyott terep elnyomultak s elfoglalták a „Babe's cross woods“ név alatt ismeretes keresztut, mely elég nagy stratégiai fontossággal bír. Jefferson Davis egy kiáltványt adott ki, mely Missouriit elismeri mint ezentul a déli szövetségnek kiegészítő részét.

— A kölni lap tudósítása szerint Velencében a rendőrség mindazon előkelő hölgyek neveit följegyeztette, kik a Cavour emlékére tartott gyász-istenizületen jelen voltak. Később pénzbüntetésre vagy pedig fogságra ítélték a hölgyeket, még pedig annyi napra, a hány 5 frtra ment a pénzbüntetés mennyisége. Minthogy senki se fizetett, megkezdtek a fogsággal büntetést. Eddig elő Labia grófnő és Gargnani asszonyt vetették fogságra és pedig azon helyre, a hová az erkölestelen nőszemélyeket zárták. Most feszülten várják, valyon ezen nyomoru rendszabály fog-e a többi hölgy irányában is alkalmaztatni?

— Az „Opinion national“ közölve Ricassoli ultimatumát, megjegyzi, hogy ezen okmány nagy fontossággal bír, s eredménye az lesz, hogy a római kérdés közelebről okvetetlen megoldás alá kerül.

— A chalonsi táborban új gyalog és lovas hadgyakorlatok tartanak a francia császár terve szerint, a ki ezért Biaritzból Chalonsba megy.

Ujabb. A „Sürgöny“-nek távirják Bécsből sept. 19-ről. Báro Kemény Ferencz erdélyi kancellár elbocsátatása ma ő felsége által elfogadtatott. Borsodmegye bizottmányának feloszlására a parancs kiadott.

— Zágrábból írják a „P. Lloyd“-nak sept. 17-ről. Az országgyűlési térem ma heves küzdelemnek volt színhelye, melyben azon párt, mely a Racki apát felirati javaslatát minden szónoklati tehetségre ráfordításával keresztül akarta vinni és a mely megcsontosult „reichsrath pártjának“ nevezetűk, megbukott E párt legderekabb harcosait állította csatarendbe

maga Racki ur kétszer nyilatkozott, a vita előtt, kihagyni felirati javaslatából mindazon helyeket, melyek közvetlen és mesterségesen beburkolt célzásokat rejtenek a bécsi birodalmi tanácsba küldést illetően. Mind hiában. A Stojanovics javaslatát mellett bátorsággal és tüszel küzdőknek, kik mivel meggyőződésből beszéltek, annál sikeresebben tették ki mellette az ellentáborból rájuk lött, néha hegyesnyilaknak, főleg pedig a javaslat szerkesztője Stojanovicsnak merész fellépésének sikerült az országgyűlési többség s nagyszámú hallgatóság örömmel ügöngái között a par. excellence „reichsrathellenes” párt részére vivni ki a győzedelmet. Zárbeszéde, melylyel javaslatát védte, olyan volt, minőt e teremben valóban soha sem hallottak. Racki munkáját nyíltan a végre koholt tervnek nevezte, hogy a magyarokkal harcra kerekedjenek. Ezen állítólagos felirati javaslat irányára, a mely egyébiránt nem egyéb történelmi értekezésnél, a bizottmány javaslatától annyira különbözik, mint ég a földtől. Azon szláv politika, melyet e párt követ, Horvátországra s ősi alkotmányára nézve már csak azért is veszélyes, mivel Schmerlingnek tetszik, s ő azt támogatja. Lehet gondolni, folytatja a levelező, mely lelkesedést keltettek ezen, főleg magyarországra vonatkozó merész nyilatkozatok. A megvert párt együtölső eszközhöz folyamodott, hogy ha győzedelmet nem, legalább

szakadást idézzon elő az ellenpártban: névszerinti szavazást követelt. Terve így is megbiusult, mert névszerinti szavazással is 53 szavazat volt a bizottmányi javaslat mellett és csak 32 ellene. Ez által a reichsrath barátok utolsó reménye is megbiusult, hogy az országgyűlést a birodalmi tanácsba bejatszhassák; noha a részletes tárgyalás alkalmával semmit sem fognak kísérletlenül hagyni, hogy az egyszerűség, egyenesség, határozottság és tisztaság tekintetében kitűnő javaslaton furjanak, faragjanak s benne kívánatának bármilyen módon kifejezést adjanak. De levelező reményli, hogy haszttalan. Ezen vita folytán sokaknak felnyíltott a szeme, minő eszközöket használ a centralista kormány, hogy Horvátországot magához vonja, ez által Magyarországot izolálja s erővel kényszerítse, akarva nem akarva a reichsrathba menni. Bármilyen finomul voltak a szálak jelenleg is fonva, azonnal láthatókká lőnek, mihelyt az igazság fénye a kivetett hálára vetette sugarait.

A horvát országgyűlés sept. 19-i ülésében folytatván, az elemi iskolák rendezése feletti tanácskozás, elhatározták, hogy az eddig csak főpapok által gyakorlott felügyeletre ezután az illető vármegyék által egy egy világi felügyelő is fog kineveztetni. A német nyelv az iskolákból kizárattott. Stojanovics lemondott a követségről.

A lengyelhatárról sürgönyzik sept. 18-ról:

Varsóban a helyzet folyvást aggasztó; a kihágások folyvást tartanak. Tegnapelőtt egy keztűisbolt leromtatott. Tegnap egy német czukrásbolt ablaktábláit beverték, bolti szerét összerombolták, a nélkül hogy a jelenvolt rendőr egyének beavatkoztak volna.

Sept. 19. A németek elleni erőszakoskodások kedden is folytattattak. Boltok romboltak le. A németek helyzete veszélyes. A hatóságok nem akadályozzák a dolgok folyását.

Nápoly sept. 17. Bruzzano és Brancalone között 14-re viradólág 100 briganti szállott ki. Gerace mellett 15-én ismét 100. Katonáság és nemzetőrség részint bekerítette őket, részint a hegyek közé kergette.

A „Korunk” távsürgőnye sept. 20-ról: B. Kemény F. lemondását a császár tegnap elfogadta. A legf. kézirat Laxenburgból sept. 19-ről kél. A kancellár elbocsátása saját kérésére s kegyelemben történik. Állomása betöltetlen marad. A kancellária ideiglenes vezetésével Kabós Dániel van megbízva.

Gabonaár Kolozsvártt sept. 19-kén 1861.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztbúza 5 frt 27 kr. Elegybúza 4 frt 40 kr. Rozs 3 frt 60 kr. Árpa 2 frt 40 kr. Zab 1 frt 37 kr. Török-búza 3 frt 80 kr. Pityóka 1 frt 37 kr. Marhahús 16 kr.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

Hirdetmény

(390)
17072
110

melyszerint az első árverés alkalmával ki nem adott utyám-állomások o. u.

Torda, melynek kikiáltási ára 1040 frt. o. é.

és Felvintz 2051 frt. o. é.

folyó év november hava 1-ső napjától számítandó, 3 egymás után következő évekre, vagy az 1862-ik és 1863-ik évekre, vagy végre csak a következő 1862-ik évre egyedül, Siebenbürger Bote idei 138-ik száma hivatalos rovatában folyó év július hava 17-ikéről közhírré tett feltételek mellett, leendő haszonbérbe adhatása végett, folyó év szeptember hava 30-ik napján d. e. egy újabb árverés és írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni, mire a vállalkozni kívánók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a szóbeli ígéretek vagy írásbeli ajánlatok a kolozsvári ker. pénzügyigazgatóságánál lesznek megteendők, illetőleg benyújtandó, az árverési feltételek pedig minden ker. pénzügyigazgatóságánál megtekinthetők.

Az erdélyi cs. kir. országos pénzügyigazgatóság.
N. Szeben sept. hava 10-kén 1861.

NEM HIVATALOS.

Eladó ház.

Külső monostorutcában a 153. számú ház szabad kézből eladó. Értekezhetni helyt a tulajdonossal.

(281)

Haszonbéri hirdetés.

Nemes Kolosmegyében, Kolozsvárhoz két óra járásnyira egy 520 holdból álló és szükséges épületekkel ellátva tagosított birtok, haszonbérbe adó. Értekezhetni iránta Vég Mihály Kolozsvártt, nagypiacz 166-dik számú háznál.

(282)

Haszonbéri hirdetmény.

A nagy-iklódai birtokosság koresmárlási joga folyó év october 1-ső napján árverés után haszonbérbe kiadandó helybeli jegyző Gocs József urnál.

Cs. kir.
szabadalmazott
és
első amerikai
szabadalmat nyert

(157) | 22/9 (6-12)

atalán
kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZE

bécsi fogorvos POPP J. G. urnak. Ára 1 frt 40 kr. o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjvíz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főfüraságok által toltette-eszközül használtatik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeselve, minden további dicséretet fölösleges. Található Bécs minden gyógyszerertáiban ugyanazon árít.

melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogát. Ára 2 frt 10 kr.

Cs. kir. legn. kivált.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA. Ára 1 frt 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsvártt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszer. Tordán: Wolff G. gyógyszer. Szebenben: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Felvártt: Sander gyógyszer. Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvártt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Leonhardt J. és Wotsch gyógyszerész urak. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Abrahám Gábor, Debreczenben: Bezler gyógyszer., Saltzman, és Czanak J. urak.

(292)

Hirdeiményes idézet,

mely mellett Vargyason lakó Csáka Mihály, feleségét Vargyasi Szukács Judithot, ki lakása helyéről Vargyasról elzölt 15 évvel csak eltűnt s azóta az országban szétbolyong, idézti az Udvarhegyi egyházközi unitárius esperességben jövő 1862 évi január 15-én tartandó egyházi törvényszék eleibe, az ellene nevezett férje ellen indítandó válóperhez szőlhatásra; különben meg nem jelenése esetében, a törvényes eljárás következményét várhatja magára.

Ders, sept. 15. 1861.

Inozefi József, unitárius esperes.

(32) | 22/9 1861. |

Valódi MOLL SEIDLITZ POR,
mely a párisi mikiállításon arany-érmét nyert.

Középpontt raktára a „Gólyahoz” címzett gyógyszerertár Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal ártatlanként, melyek szöröl szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját névalírásomat is viselik s ily módon azok külsőjeiről itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenébe óvasul mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyen műszereknek megkülönböztetése végett, minden általam készített skatulya Seidlitz-por saját óvó bélyegemmel van ellátva, s minden egyes por-adagot magába foglaló fehér papíron ezen esmertető-jegy „Moll Seidlitz-por” (Moll's Seidlitz-Pulver) visznyomáson látható.

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. o. é.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig elő ismert házi gyógyszerek közt bizonynyára a legelső helyre méltatandók. A császár nagy birodalom minden részeiből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes bizonyítványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szívdobogás, ideges fűfájás, vértorlódás, köszvény-szerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legártalmosb győgyeredményt vívtak ki Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógy módot haszttalan használták. ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók kereskedők, kézművesek, műészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvék, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyszerfűrészek a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvártt: RITTER Tr. özv. gyógyszer. Továbbá Beszterczén: Szongot György. Sz.-Agóthán: Knull K. gyógyszerész. Déván: Büchler A. Brassóban: Jekelius F. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész. M.-Vásárhelyt: Bucher M. Burdacs N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl, N.-Váradon: Janky Antal. Segesvártt: Misselbacher. Szilágy-Somlyón: Oravecz A. Vajda-Hunyadon: Marschal. Zilahon: Harmath S. F.

A fentebbieknél megrendelhető továbbá a:

Dorsch-halmajolaj,

Lobry és Portontól, Utrecht, Németalföld.

Eredeti flakókban, használati utasítással

2 frt 10 kr és 1 frt 5 kr o. é.

A Dorsch-halmajolaj Európa minden orvosi tekintélyei által mell és tüdőbetegség, görvény (Scrophula) agorkorság (Rhachitis), rheumatismus és köszvény, rögzött bőrkütiés, szemgyulladás, idegbetegség stb. ellen mint kitűnő gyógyszer elismert eredménnyel rendkívényeztetett.

PYRETHRIN-SZÁJVIZ

a fogak és foghus tisztán és épen tartására. Egy eredeti üveg ára 1 frt 5 kr o. é.

A Pyrethrin-szájjvíz tisztán növényi anyagokból áll, s számos kísérlet és tapasztalat által igazolt minden tulajdonokat egyesít magában, minél fogva az ép fogak és foghus minden külső és belső káros befolyás ellen védve, épen tartatnak, sőt az e részeken honos betegségeket legyőzi és a kóranagyot tökéletesen eltávolítja,